

Masarykova univerzita

Fakulta sociálních studií
Katedra psychologie

PSY 717

Statistická analýza dat

Seminární práce 1

Alena Paulová učo 365849
(kombinované studium)

Brno 2012

Práci jsem vypracovala na základě článku „Dvě třetiny politiků berou úplatky, myslí si lidé“ uveřejněném 5. 4. 2012 na serveru aktuálně.centrum.cz, který vycházel ze studie Centra pro výzkum veřejného mínění AV ČR. Tato studie se zabývala tématem korupce. Zjišťován byl názor občanů na rozšířenost braní úplatků mezi veřejnými činiteli a názor na míru korupce v různých institucích a oblastech života. Naměřené hodnoty byly srovnány s výsledky měření v minulých letech.

První chybu vidíme už v samotném nadpisu článku. Informaci, že si lidé myslí, že dvě třetiny politiků berou úplatky jsem v celé studii nikde nenašla. Všechny informace (procenta a podíly) se týkají respondentů, ne toho, kolik politiků bere úplatky (to vidíme jen v podobě „téměř všichni“, „méně než polovina“ atd.). V úvodu článku se dozvídáme, že téměř tři čtvrtiny lidí si myslí, že většina nebo všichni veřejní činitelé berou úplatky. Když se podíváme do původní studie, vidíme, že autor článku tedy sečetl procento lidí s názorem označeným červeně a sytě oranžově (tj. dvěma „nejsilnějšími názory“). Tomu by se dalo vytknout pouze to, že před „všichni veřejní činitelé“ opomněl slovíčko „téměř“, tzn. necitoval přesně možnost, kterou měli respondenti na výběr. Přičítám to tomu, že autor nechtěl, aby se mu ve větě dvakrát opakovalo slovo „téměř“, čemuž by bylo lepší předejít použitím např. „Necelé“ místo prvního „téměř“ a druhé „téměř“ raději ponechat, aby se neposunul význam.

Dále v prvním odstavci autor článku uvádí, že oproti loňskému roku se podíl takto odpovídajících respondentů zvýšil. Na tomto místě by podle mě bylo vhodné uvést, o kolik se zvýšil nebo kolik byl za předchozí rok, aby si čtenář mohl udělat představu, k jak radikálnímu nárůstu došlo.

Je škoda, že autor článku nezahrnul i možné vysvětlení tohoto nárůstu, které je ve studii uvedeno.

V poslední větě prvního odstavce se píše, že „korupce zasáhla“. Toto slovní spojení spíše vyvolává dojem, že se korupce objevila od loňského roku nově. Lepší by bylo napsat „zasahuje do“ nebo „je přítomna v“. Ono i slovní spojení „nejhůře zasáhla“ není úplně z nejlepších. Raději „nejvíce zasáhla“. V těchto

případech se ale jedná spíše o češtinářskou než statistickou výtku, která v celkovém kontextu nehraje významnou roli.

V druhém odstavci jsme seznámeni s tím, že si 44 procent respondentů myslí, že úplatky bere většina veřejných činitelů, zatímco zastoupení silnějšího názoru, že úplatní jsou téměř všichni, se z loňských 23 procent zvýšilo na 30. Když autor u silnějšího názoru uvádí pro srovnání i údaj z loňska, měl by ho uvést i pro názor slabší (přestože to loni bylo také 44 procent) nebo alespoň napsat, že procento zůstalo nezměněno.

Záhadou pro mě zůstává, jak autor přišel na to, že si necelé dvě pětiny myslí, že zkorumpovaná je méně než polovina veřejných činitelů. Když se totiž podíváme do studie na Graf 1, vidíme u této varianty názoru údaj 18 procent. A i pokud použijeme selský rozum a sečteme tři čtvrtiny (které zastávají dva nejsilnější názory) s těmito dvěma pětinami uváděnými v článku, vyjde nám číslo větší než jedna, což nedává smysl (součet zastoupení tří nejsilnějších názorů by měl logicky být 92/100).

Je zvláštní, že autor článku postupně uvádí procentuální zastoupení tří nejsilnějších názorů (červená, sytě oranžová, oranžová), ale už nepíše, jak je to se zbývajícím podílem respondentů (zbývá 8 procent a pro celkový „dojem“ z výsledků, je rozdíl, zda by si 8 procent respondentů myslelo, že korupce je spíše výjimkou (nejslabší názor), nebo by uvedlo, že neví). V původní studii se přitom těmto zbývajícím 8 procentům věnují.

Ve čtvrtém a pátém odstavci autor pracuje s pojmem „považuje za zkorumpované“. Do této kategorie zahrnuje respondenty, kteří zvolili míru korupce v institucích a oblastech veřejného života hodnocení 4 a 5 (ve studii Graf 2). Otázkou by mohlo být, zda se úroveň 3 (tedy nejspíš něco jako „středně vysoká míra“) ještě nedá zahrnout pod pojem „považuje za zkorumpovatelné“. Domnívám se, že autor jednoduše převzal text z druhého odstavce na straně 3, přičemž tím, že použil označení „považuje za zkorumpovatelné“ místo výslovného „nejvyšší nebo téměř nejvyšší míra korupce“ (které je použito ve studii), mohl lehce posunout názor vzniklé skupiny. Dalo by se namítnout, že

nedostatek je ve vypracování studie, kde není řečeno, co přesně úroveň 3 znamená. V této situaci ale autor neměl zavádět nový pojem „považuje za zkorumpované“ a měl se držet vyjmenování úrovní uváděného v druhém odstavci na třetí straně studie. Je totiž rozdíl mezi „zkorumpovatelností“ a „mírou korupce“.

V šestém odstavci se dozvídáme průměrné známky, které jednotlivé oblasti získaly. Ty jsou přepsány z tabulky na poslední straně studie, takže není moc co vytknout. Možná jen to, že v předcházejících dvou odstavcích autor uváděl pět oblastí, které dopadly nejhůř, a dvě, které dopadly nejlíp, zatímco známky uvádí jen pro pět nejhorších.

Článek náhle končí sedmým odstavcem, který se věnuje závislosti názoru na korupci na životní úrovni a politickém přesvědčení respondentů. Tomuto odstavci se nedá nic vytknout, snad jen, že je, vzhledem k části studie, která se tímto zabývá, poněkud strohý.

Co ale nechápu, je proč autor na závěr nevedl i souhrnnou interpretaci výsledků studie, která studii uzavírá.

SHRNUTÍ

Článek i studie nepracují s velkým množstvím statistických ukazatelů, pouze s procenty, podílem vyjádřeným jako zlomek a průměrným číselným ohodnocením („známkou“).

Dá se říct, že článek převážně věrně kopíruje interpretaci jednotlivých výsledků uváděnou v samotné studii. Velkou chybou jsou ale výše uvedené „necelé dvě pětiny“ v třetím odstavci článku a hlavně samotný nadpis, což je podle mě opravdu velký nedostatek, neboť je tím hlavním, co si čtenář z článku odnáší.

Často se sice setkáváme s tím, že nadpis článku je lehce „extrémní“, aby upoutal, a úplně neodpovídá informacím v článku samotném, v tomto případě se ale nejedná o zesílení nějaké informace, nýbrž vysloveně o informaci špatnou.

V této podobě nemohu práci přijmout – 0 bodů.

Chválím, že hlavní část vaší práce je zaměřená na porovnání článku a studie. Bohužel zůstáváte pouze na úrovni konstatování rozdílů. Což je do určité míry dáno povahou materiálu – průzkumy veřejného mínění nedoporučujeme jako

materiál pro seminární práci, protože obsahují pouze procenta a novinový článek většinou tato procenta víceméně věrně kopíruje. Není zde tedy moc prostoru pro úvahu.

Zkuste si případně najít jiný článek, který bude více interpretovat nějaký výzkum (nejen přetiskovat čísla) a Vy se budete moci zamýšlet nad tím, nakolik jsou závěry v článku oprávněné apod.

Dvě třetiny politiků berou úplatky, myslí si lidé

Praha - Téměř tři čtvrtiny lidí si myslí, že většina nebo všichni veřejní činitelé berou úplatky, oproti loňskému roku se jejich podíl zvýšil.

Vyplývá to z březnového průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Podle účastníků průzkumu korupce nejhůře zasáhla politické strany, vládu a centrální úřady.

Názor, že úplatky bere většina veřejných činitelů, zastává 44 procent dotázaných. Podíl lidí, kteří se domnívají, že úplatní jsou téměř všichni, se od loňského roku zvýšil z 23 na 30 procent.

Necelé dvě pětiny si myslí, že zkorumpována je méně než polovina veřejných činitelů.

Ze srovnání úřadů a institucí vyšly nejhůře politické strany, za zkorumpované je považuje 81 procent účastníků průzkumu. Ministerstva a centrální úřady z úplatkářství podezírá 69 procent lidí, stavební úřady 53 procent.

Zdravotnické instituce trpí korupcí podle mínění 49 procent dotázaných, policisty označilo za úplatné 48 procent oslovených. Naopak jen přibližně dvě pětiny si myslí, že korupce zasáhla školství a peněžní ústavy.

Lidé hodnotili míru korupce v jednotlivých oblastech známkami od jedné do pěti, kdy jednička znamenala nejnižší míru korupce. Politické strany letos získaly průměrnou známku 4,36, ministerstva a centrální úřady 3,98, stavební úřady 3,64, zdravotnictví 3,51 a policie 3,48. Většina institucí si v tomto hodnocení meziročně pohoršila.

Názor, že korupce je v Česku všeobecně rozšířeným jevem, zastávají častěji lidé, kteří svou životní úroveň považují za špatnou, a příznivci levicových stran.
